

UDK 796

YU ISSN 0350-3836

ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Том 17 1989 Бр. 1-2

СПИСАНИЕ ЗА НАУЧНИ И СТРУЧНИ ПРАШАЊА
ОД ОБЛАСТА НА ФИЗИЧКАТА КУЛТУРА

физ. култ. (Скопје) Том. 17 Бр. 1-2 стр. 1-64 Скопје 1989

ФИЗИЧКА КУЛТУРА

СПИСАНИЕ ЗА НАУЧНИ И СТРУЧНИ ПРАШАЊА
ОД ОБЛАСТА НА ФИЗИЧКАТА КУЛТУРА

Физ. култ. (Скопје) Том. 17 Бр. 1—2 стр. 1-64 Скопје 1989

СОДРЖИНА

- Александар Наумовски
Славко Матовски
Георги Боев* Основни согледувања за вреднување на некои спортски активности врз основа на трансформирањето на моторните димензии кај учениците од средните училишта во Скопје
- Јован Шуков* Корекција на кифотичното лошо држење со помош на адекватни комплекси вежби кај учениците од основните училишта
- Драган Поповиќ
Александар Наумовски
Ружена Поповиќ
Милентије Бранковиќ
Слободан Станковиќ* Методолошки постапки за објективно проценување на телесните движења (во уудо техниката)
- Александар Наумовски* Некои релации во индивидуализацијата при усвојувањето на различни спортски елементи во однос на развојниот степен на моторните манифестни варијабли
- Јосип Бабин
Ратко Катиќ
Небојша Загорац* Влијанието на некои моторни способности врз изведувањето на карате — катите и спарингот кај пионерите
- Димитрија Поповски
Марјан Соколовски
Боро Блажевски* Поврзување на некои антропометриски параметри со резултатите од пливањето кај пионерите од обата пола
- Мидхат Мекиќ
Миho Смајиќ
Недељко Видаковиќ* Прилог за запознавање на латентната структура на некои морфолошки, моторни и когнитивни карактеристики кај учениците на возраст од 13 години
- Миле Јанковиќ* Влијанието на балистичкото (БЛС) мускулно напрегање врз промените на биоритмот во балистичкиот моторен простор
- Александар Пејчиќ* Структура на ставовите на наставниците од одделенска настава од образованието за проучување на телесната и здравствената култура
- Соња Ткалчиќ
Дубравка Жупаниќ* Релации меѓу некои моторни способности и оценките од вежбата на партер — предмет напред
- Мирчо Савоски* Подготовка на патеки за рекреативно скијање
- Горѓи Спасов* Селекцијата во спортот како теоретски и практичен проблем
- Борис Соколов* Некои основни вежби и штафетни игри за совладување на техниката на водењето на топката во кошаркарската игра
- Тихомир Поповски* Квалитетниот и врвниот спорт во Скопје
- Душан Станимировиќ* Физичката култура во Скопје — состојба, развој и актуелни проблеми
- Јован Шуков* Кус осврт на IX летна школа на педагозите по физичка култура на Македонија
- проф. д-р Тодор Пеливанов* Промоција на публикацијата 1983

ВЛИЈАНИЕТО НА НЕКОИ МОТОРНИ СПОСОБНОСТИ ВРЗ ИЗВЕДУВАЊЕТО НА КАРАТЕ — КАТИТЕ И СПАРИНГОТ КАЈ ПИОНЕРИТЕ

ЈОСИП БАБИН

Сојуз за физичка култура, Сплит

РАТКО КАТИК

Филозофски факултет, Задар
НЕБОЈША ЗАГОРАЦ

УДК 796.853.26—053.6
карате, кати, спаринг, мото-
рика, пионери, регресивна
анализа

Научен труд

Примено: 28.07.1988

Со цел да се утврди количината и насоката на влијанието на 15 моторни варијабли врз ефикасноста на изведувањето на карате-катите и спарингот, применет е примерок од 48 пионери на карате клубот „Борец“ од Сплит. Применетата регресивна анализа во манифестниот моторен простор, покажа високи мултипли корелации со изведбата на катите и спарингот. Покрај тоа, утврдено е дека успехот во катите и спарингот најмногу може да се предвиди со тестовите скок во далечина од место и погодување на целта со помош на мал стап.

1. ВОВЕД

Ефикасноста во спортот зависи од повеќе димензии на антрополошкиот статус, поради што е неопходно да се располага со посигурни информации за тоа кои димензии и во која мера влијаат врз остварување на врвни резултати во одделни спортови.

Познавањето на димензиите на личноста релевантни за успех во некоја спортска активност, овозможува ефикасна и објективна селекција и ориентација на младите спортисти, примена на најадекватни методи на тренингот и ефикасна прогноза за успехот во одредена спортска гранка.

На авторите на овој труд не им се познати истражувањата кои можат да дадат некоја информација за поврзаноста на моторните способности и успешноста во карате-спарингот. Поради тоа единствено остануваат информациите добиени во истражувањата на Ј. Бабин (1 и 2), кои се однесуваат на релациите на моторичките способности и успешноста во изведувањето на карате-катите. Резултатите од наведените истражувања укажуваат на доминантното влијание на координацијата, потоа на експлозивната сила, а во значително помала мера и на фриквенцијата на движењата, врз успешноста во изведбата на карате-катите.

Ова истражување настана со цел да се утврди големината на влијанието на моторните способности во карате-спарингот и изведбата на карате-катите кај пионерите, кои редовно тренираат во рамките на пионерската спортска школа при КК „Борец“ во Сплит.

2. МЕТОДИ НА РАБОТА

Примерокот на испитаниците на кој е извршено ова истражување, го сочинуваа 48 машки деца на возраст 11 и 12 години, запишани во пионерската спортска школа на карате клубот „Борец“ во Сплит. Во обработка на резултатите влегоа само оние испитаници, кои редовно тренираат карате, најмалку една година.

Предиктивните варијабли ги претставуваат резултатите при процената на психомоторните способности со помош на 15 моторни тестови.¹ Покрај нив земени се и некои критериумски варијабли, кои ги претставуваат оценките од карате-катите и спарингот. Врз основа на оценките на судните, формирано се две критериумски варијабли и тоа: оценка за изведбата на катите и оценка за изведување на спарингот.

¹ Описот на тестовите се наоѓа кај авторите.

Со примена на алгоритмот на регресивната анализа, утврдена е поврзаноста меѓу предикторските и критериумските варијабли.

3. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Врз основа на добиените резултати од регресивната анализа, може да се заклучи дека системот на предикторските варијабли е значаен во прогнозата на успехот во изведбата на карате-катите. Критериумската варијабла можеме да ја објасниме дури со 83% на варијансата на предикторската варијабла, со многу висок коефициент на мултипли корелацијата од .91 (табела 1).

Од резултатите во колоната R, се уочува дека значајни позитивни корелации со карате-катите имаат сите применети моторни варијабли. Најголеми корелации за успехот во изведбата на катите имаат скокот во далечина од место, потоа окретноста со палка и полигон наназад, тапингот со нога и тапингот со рака.

Од сите применети психомоторни варијабли, скокот во далечина од место, има најголем коефициент на парцијалната регресија /.65/, парцијалната корелација /.52/. Оваа варијабла воедно го објаснува најголемиот процент на варијансата на критериумот од 53%, а варијаблата погодување на целта со краток стап со значајниот коефициент на парцијалната регресија /.45/ и парцијалната корелација /.36/ објаснува 32% од варијансата на критериумот. Овие две моторни варијабли се и најдобри предиктори за успехот во карате-катите.

Варијаблите за проценување на факторот за решавање на комплексни моторни проблеми и за процената на психомоторната брзина, имаат високи корелации со критериумот и објаснуваат значаен дел на неговата варијанса. Меѓутоа, тие немаат значајни коефициенти на парцијалната регресија и парцијалната корелација и се слаби предиктори за успехот во реализацијата на карате-катите, кај оваа група на испитаници.

Како што се очекуваше експлозивната сила има доминантно влијание за успехот во катите, каде се бара и инсистира /како што е тоа и во карате борбата/ техника, а особено ударите и блокадите, да се изведуваат експлозивно со силни контракции на мускулите и целосна контрола.

Покрај експлозивната сила, особено значајно влијание во изведбата на катите има способноста за прецизност, бидејќи ефикасноста на карате техниката зависи од прецизната изведба. Прецизноста во катите се изразува и во однос на замисленот противник.

процена на прецизноста во цел /погоднување на целта со помош на краток стап/.

Со инспекцијата на F/BETA/ коефициентот, може да се уочи дека најголем придонес во објаснувањето на латентната структура на успехот во катите, постигнува експлозивната сила од релативен тип и тоа најмногу на долните екстремитети. Значаен придонес во објаснувањето на латентната структура на катите, покрај експлозивната сила, речиси подеднакво имаат варијаблите за процена на кортикалната регулација на движењата, варијаблите за процена на факторот брзина, варијаблите за процена на релативната сила и варијаблите за процена на процизноста за погоднување на целта.

3.2. Регресивна анализа на спарингот во моторичкиот простор

Врз основа на релациите на моторичките варијабли и успешноста во спарингот, може да се прогнозира успехот во изведбата на спарингот. Коефициентот на детерминацијата изнесува .82, а мултиепна корелацијата .90.

Од сите применети моторни варијабли и тука скокот во далечина од место има најголем коефициент на парцијалната регресија /.66/, парцијалната корелација /.50/, тој воедно го објаснува најголемиот процент на варијансата на критериумот /53%/. Оваа мера на експлозивната сила има и најголема позитивна корелација со критериумот, затоа е и во најтесна поврзаност со ефикасноста во спарингот кај пионерите.

Уште позначаен, иако понизок коефициент на парцијалната регресија и парцијалната корелација, има варијаблата погоднување на целта со помош на мал стап. Таа објаснува значаен дел (30%) од варијансата на критериумот.

Резултатите на регресивните анализи покажаа дека моторните способности со приближно идентични коефициенти, влијаат врз успехот на изведбата на катите и спарингот, што претпоставува

овие две критериумски варијабли ги оценуваат истите способности и/или ја оценуваат ефикасноста на карате техниката кај пионерите. Единствено може да се претпостави дека врз изведбата на спарингот, повеќе влијае кортикалната регулација на движењата, отколку што тоа се однесува за изведбата на катите.

Меѓутоа, треба да се истакне, дека кај обете регресивни анализи е добиено, иако не така значајно, негативно влијание на варијаблите за оценка на брзината, а особено на рацете, на ефикасноста на карате техниката. Тука може да претпоставиме дека иако брзината е во висока корелација со изведбата на катите и спарингот, применувајќи ја неконтролирано, ефикасноста на техниката се намалува, односно на сметка на брзината на изведбата, карате техникат не се изведува коректно.

Исто така, покрај позитивните корелации, се јавува негативно влијание на силата на рацете врз ефикасноста на техниката во каратето. Можеби и тука може да се претпостави, дека несоодветната примена на силата во изведувањето на карате техниката со рацете, односно нејзината изведба само со силата на рацете, а не со целото тело, негативно влијае врз ефикасноста во катите и спарингот.

4. ЗАКЛУЧОК

Со регресивната постапка утврдена е врска меѓу моторните способности и успехот во катите и моторните способности и успехот во спарингот. Добиени се изразено високи мултиепни корелации, за катите .91 и за спарингот .90, што укажува на фактот дека применетите моторни варијабли претставуваат добар предиктор на успехот во катите и спарингот, кај оваа група на испитаници.

Резултатите на регресионите анализи во манифестниот моторен простор, покажуваат дека успехот во катите и спарингот може најповеќе да се предвиди со тестот за процена на експлозивната сила /скок во далечина од место/, и тестот за

ТАБЕЛА 1. Регресивна анализа на карате-катите во моторниот простор

	R	Q(R)	Part-R	Beta	P	Q(Beta)	F(Beta)
1. MKTKK3	-.79	.00	-.17	-.32	25.26	.65	-.87
2. MREPOL	-.78	.00	-.20	-.45	34.91	.25	-.86
3. MBKPOP	-.56	.00	.21	.25	-13.93	.22	-.61
4. MKAVLR	-.56	.00	.02	.03	-1.78	.89	-.62
5. MKLSNL	-.52	.00	-.21	-.30	15.64	.23	-.56
6. MBAP20	.32	.03	.03	.02	.56	.85	.35
7. MPCKRS	.71	.00	.36	.45	32.03	.04	.78
8. MFLPRR	.54	.00	-.12	-.09	-4.74	.50	.59
9. MBFTAP	.73	.00	-.22	-.37	-26.78	.20	.80
10. MBFTAN	.77	.00	-.16	-.26	-19.95	.64	.84
11. MBEDM	.82	.00	.52	.65	53.40	.00	.90
12. MFEBML	.43	.00	-.27	-.18	-7.68	.12	.47
13. MFE20V	-.76	.00	-.04	-.04	3.39	.81	-.84
14. MSAVIS	.72	.00	-.09	-.12	-8.58	.63	.79
15. MRCDT	.73	.00	.02	.02	1.44	.92	.80

DELTA = .83

RO = .91

F = 10.56

DF1 = 15

DF2 = 32

Q = .00

ТАБЕЛА 2. Регресивна анализа на спарингот во моторниот простор

	R	Q(R)	Part-R	Beta	P	Q(Beta)	F(Beta)
1. MKTKK3	-.79	.00	-.14	-.27	21.33	.55	-.87
2. MREPOL	-.78	.00	-.26	-.61	47.19	.13	-.86
3. MBKPOP	-.54	.00	.26	.32	-17.26	.13	-.60
4. MKAVLR	-.56	.00	-.01	-.01	.67	.96	-.62
5. MKLSNL	-.51	.00	-.20	-.30	15.34	.25	-.56
6. MBAP20	.31	.03	.05	.03	.81	.79	.34
7. MPCKRS	.70	.00	.33	.34	30.27	.05	.77
8. MFLPRR	.51	.00	-.20	-.15	-7.76	.26	.57
9. MBFTAP	.72	.00	-.18	-.31	-22.08	.31	.79
10. MBFTAN	.76	.00	-.15	-.26	-19.28	.61	.84
11. MFEDM	.80	.00	.50	.66	52.77	.00	.88
12. MFEBML	.42	.00	-.24	-.17	-6.98	.16	.46
13. MFE20V	-.74	.00	.02	.02	-1.39	.92	-.82
14. MSAVIS	.71	.00	-.15	-.21	-15.00	.59	.78
15. MRCDT	.72	.00	.03	.04	3.05	.84	.80

DELTA = .82
 RO = .90
 F = 9.51
 DF1 = 15
 DF2 = 32
 Q = .00

5. ЛИТЕРАТУРА

1. Babin, J.: Utjecaj nekih motoričkih sposobnosti na tehniku karatea. Kineziologija, Zagreb, 17 (1985) 1 : 51 — 55.
 2. Babin, J.: Relacije između nekih motoričkih sposobnosti i uspješnosti u izvođenju kate. Fizička kultura, Beograd, 40 (1986) 2 : 129 — 131.
 3. Gredelj, M., D. Metikoš, A. Hošek i K. Momirović: Modelhijerarhijske strukture motoričkih sposobnosti. 1. Rezultati dobijeni primjenom jednog neoklasičkog postupka za procjenu latentnih di-

menzija. Kineziologija, Zagreb, 5 (1975) 1 — 2 : 7 — 82.

4. Katić, R.: Relations between motoric capabilities and succes in the kphysical education. International conference of sport genetics. Dubrovnik, septembre 2 — 7, 1985.
 5. Kurelić, N., K. Momirović, M. Stojanović, J. Šturm, Đ. Radojević, N. Viskić-Stalec: Struktura razvoj morfoloških i motoričkih dimenzija omladine. Institut za naučna ispitivanja, Fakultet za fizičko vaspitanje, Beograd, 1975.

INFLUENCE OF SOME MOTOR CAPABILITIES ON PERFORMING KARATE -KATI AND SPRINT BY PIONEERS

UDC 796.853.26—053.6
 karate, kati, sprint, mobility, pioneers, regressive analysis

**JOSIP BABIN
 RATKO KATIĆ
 NEBOJŠA ZAGORAC**

In order to establish quantity and direction of influence of 15 motor variables upon efficiency of performing karate-kati and sprint, a sample of 48 pioneers from the karate club »Borac« from Split was used. The applied regressive analysis in manifest mobile space showed high multiple correlations with the performance of the kati and the sprint. Besides that, it was established that the success in the kati and the sprint could be most forseen bō the test long jump from a standing start and hitting the target with a small stick.